

Syksyn 2016 arviointikyselyt Seinäjoen perusopetus

Aiheena: Koulu työyhteisönä ja henkilöstön kehittäminen

Tässä yhteenvedossa on käyty läpi kaksi kyselyä. Ensin tarkastellaan perusopetuksen opettajille suunnattua kyselyä ja sitten koulunkäynninohjaajien/henkilökohtaisten avustajien kyselyä, koska kyselyt olivat hieman erilaisia.

1. Tietoja kyselyistä

Kyselyt toteutettiin syysloman 2016 jälkeen. Opettajille ja ohjaajille/avustajille oli omat kyselynsä. Erityistä tässä kouluvuodessa on ollut OPS 2016 käyttöönotto alakouluilla ja opetussuunnitelmatyön jatkuminen yläkouluilla.

Kyselyt

Opettajakyselyyn vastauksia antoi yhteensä 316 opettajaa (mahdollisia vastaajia on noin 546). Vuonna 2013 vastaavassa kyselyssä vastauksia antoi 474 opettajaa. Vastausprosentin putoaminen on merkittävä. Edelleen löytyy opettajia, jotka eivät motivoidu vastaamaan. Kaikkien opettajien antama palaute olisi tärkeää koulujen kehittämistyössä. Opettajien aktivointi kannattaa tehdä kullakin koululla erikseen. Jokainen koulu tarvitsee palautetta toiminnastaan, jotta toimintojen kehittäminen onnistuu.

Koulunkäynninohjaajien/avustajien kyselyyn vastasi 92 henkilöä (mahdollisia vastaajia on noin 170). Tämä oli ensimmäinen juuri ohjaajille suunnattu oma kysely Seinäjoen arviointikyselyissä. Toivottavasti seuraavissa kyselyissä vastaajia on enemmän. Ohjaajakyselystä ei ole koulukohtaisia tuloksia, näin turvataan vastaajien yksityisyyden suoja.

Opettajakyselyn koosteessa on käsitelty kaikkien opettajien vastauksia, joissa siis alakoulut ja yläkoulut ovat yhdessä. Ohjaajakyselyn koosteessa on käsitelty myös kaikkien ohjaajien/avustajien vastauksia yhdessä

Tänä syksynä kyselyissä on käytetty arviointiasteikkoa:

4 = täysin samaa mieltä

3 = samaa mieltä

2 = eri mieltä

1 = täysin eri mieltä

0 = en osaa sanoa/en tiedä (0 ei ole mukana keskiarvon laskennassa)

Olen merkinnyt keltaisella korostusvärillä niitä kohtia, joita on mielestäni hyvä pohtia kouluilla. Osa kohdista kertoo hyvistä onnistumisista, osa kehittämistä kaipaavista asioista.

Tämän koosteen rakenne:

Opettajakysely – Ohjaajakysely – Avoimet vastaukset

2. Opettajakysely vastaajien määrä 317

2.1 Opettajakyselyn vastausten parhaimmat ja heikoimmat keskiarvot

Kysely sisälsi seuraavat osiot:

Ammatillinen yhteistyö ja ilmapiiri

Ammatillinen yhteistyö ja ilmapiirin tukeminen

Ammatillisen osaamisen, aloitteellisuuden ja vastuunottamisen hyödyntäminen

Vaikuttaminen

Koulun toimintatavat ja tukipalvelut

Parhaimmat keskiarvot opettajien arvioidessa näitä asioita tulivat seuraavissa väittämässä:

- Koen opettajien välisen vertaistuen tärkeäksi. (ka 3,59) **UUSI KYSYMYS**
- Voin käyttää työssäni erityisosaamistani. (ka 3,44)
- Yhteistyö koulumme opettajien kesken on hyvää. (ka 3,31)
- Saan tarvittaessa helposti konsultaatiota oppilastani koskeviin asioihin. (ka 3,31)
- Olen kiinnostunut saamaan lisäkoulutusta myös aiheista, jotka ovat osaamiseni suhteen haasteellisia. (ka 3,3)
- Koen työtehtävien yhteissuunnittelutilanteet tarpeellisina. (ka 3,29)

Vuonna 2013 tehdyssä vastaavassa kyselyssä kärkiryhmissä oli tuttuja asioita: erityisosaamisen käyttö, työtovereilta saatu kannustus, yhteistyö opettajien kesken ja konsultaatioavun saannin helppous. On mukava huomata, että vertaistuki ja hyvä yhteistyö ovat koulun arkea. Seinäjoella mennään hyvällä sykkeellä kohti uutta opsia, sillä opettajat haluavat lisäkoulutusta ja näkevät yhteissuunnittelun tarpeellisena. Ops-uudistus on lisännyt yhteissuunnittelun tarvetta entisestään.

Heikoimmat, joskin melko hyvät keskiarvot tulivat seuraavissa väittämässä:

- Ops-uudistus on mielestäni lisännyt opettajien välistä yhteistyötä. (ka 2,66) **UUSI KYSYMYS**
- Olen käynyt mielestäni riittävästi uuteen opetussuunnitelmaan liittyvissä koulutuksissa. (ka 2,9) **UUSI KYSYMYS**
- Olen saanut riittävästi tietoa uuden opetussuunnitelman käyttöönottoon. (ka 2,96) **UUSI KYSYMYS**
- Olen ollut säännöllisesti kehityskeskusteluissa esimieheni kanssa. (ka 2,96)
- Olen tyytyväinen työterveyspalveluihin. (ka 2,97)

Vuonna 2013 tehdyssä vastaavassa kyselyssä tältä samalta listalta löytyi seuraavia asioita: mahdollisuus osallistua koulun ulkopuolisiin projekteihin, työhyvinvointitoiminta, oppilaiden vaikutusmahdollisuus koulun toimintaan, tuen antaminen esimiehelle ja yhteisesti sovittujen asioiden noudattaminen. Yläkouluilla ops-prosessi on vielä kesken, mikä saattaa vaikuttaa alhaiseen keskiarvoon väittämässä ”Olen saanut riittävästi tietoa opetussuunnitelman käyttöönottoon”. Työterveyspalvelut ovat tärkeitä opettajien työhyvinvoinnin kannalta, tyytyväisyys palveluihin ei ole kovin suurta.

2.2 Opettajakyselyn vastausten analysointia

Ammatillinen yhteistyö ja ilmapiiri

Prosenttiosuuksia katsottaessa valtaosa opettajista kokee yhteistyön kouluilla hyväksi eri toimijoiden kesken. Hyvä näin! Kehitettävää kouluilla voisi olla vielä opettajien ja ohjaajien välisessä yhteistyössä ja koko henkilöstön yhteistyökuvioiden miettimisessä. Koulujen toimintakulttuurihanke onkin keskittynyt tänä lukuvuonna myös tähän asiaan.

Ammatillinen yhteistyö ja ilmapiirin tukeminen

Valtaosa opettajista on tyytyväinen saamaansa tukeen esimieheltään ja työtovereiltaan. Noin 12 % opettajista ei koe saavansa riittävästi tukea ja kannustusta esimieheltään. Samansuuruinen joukko tuntee, että eivät anna hyvin tukea esimiehelleen, työtoverille tuen antaminen on helpompaa. 85 % opettajista osallistuu mielestään hyvin työyhteisön ilmapiirin ylläpitämiseen ja rikastuttamiseen.

Ammatillisen osaamisen, aloitteellisuuden ja vastuunottamisen hyödyntäminen

On hieno asia, että Seinäjoen kouluissa opettajat pääsevät käyttämään erityisosaamistaan suuressa määrin. Neljäsosa vastaajista on sitä mieltä, ettei ole käynyt riittävästi opetussuunnitelmaan liittyvissä koulutuksissa. Koulutuksia on ollut kuitenkin runsaasti tarjolla ops-prosessin ja käyttöönoton aikana. Opettajat ovat kuitenkin halukkaita osallistumaan koulutuksiin, vaikka aihealue olisi heille haastava. Alakoulujen opettajat ovat jo nähneet ops-uudistuksen lisäävän opettajien välistä yhteistyötä, yläkouluilla prosessi on vielä kesken.

Vaikuttaminen

Opettajilla on tunne, että he voivat vaikuttaa koulunsa toimintaan ja he ovat halukkaita myös panostamaan koulun yhteisten asioiden hoitoon. Kun oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia vertaa vuoden 2013 kyselyyn, on tapahtunut huomattava parannus. Silloin vastaajista 67 % oli täysin samaa mieltä/samaa mieltä väittämästä. Nyt vastaava luku on 84 %. Oppilaskuntatoiminta ja oppilaiden osallisuus on hyvässä hapessa Seinäjoella.

Koulun toimintatavat ja tukipalvelut

Kehityskeskusteluiden säännöllisyyteen on hyvä kiinnittää joillakin kouluilla vielä huomiota. Vaikka ops-prosessi on jo pitkällä, on tietoa jaettava edelleen ops-uudistuksesta ja sen vaikutuksista. Työtehtävien yhteissuunnittelutilanteet nähdään tarpeellisempina kuin edellisessä kyselyssä 2013. Opettajat ovat tyytyväisiä koulunsa oppilashuollolliseen toimintaan. Tyytyväisyys työhyvinvointitoimintaan on tällä hetkellä huonossa hapessa. Rahaa on vaikea saada toiminnan tueksi.

3. Kysely koulunkäynninohjaajille ja henkilökohtaisille avustajille, vastaajia 92

Nyt oli ensimmäinen kerta, kun ohjaajille ja avustajille tehtiin oma kysely samasta aiheesta kuin opettajille. Opettajakyselyn kysymykset eivät sovellu sellaisenaan suoraan ohjaajille ja avustajille, joten kysymyksiä sovellettiin heille sopiviksi.

3.1 Ohjaajakyselyn vastausten parhaimmat ja heikoimmat keskiarvot

Parhaimmat keskiarvot ohjaajien/avustajien arvioidessa väittämiä tulivat seuraavissa asioissa:

- Koen ohjaajien/avustajien välisen vertaistuen tärkeäksi. (ka 3,55)
- Yhteistyö koulumme koulunkäynninohjaajien ja avustajien kesken on hyvää. (ka 3,4)
- Saan hyvin tukea ja kannustusta työtovereiltani. (ka 3,39)
- Koen työtehtävien yhteissuunnittelutilanteet tarpeellisina. (ka 3,39)
- Pidän kehityskeskusteluja hyödyllisinä. (ka 3,33)

Heikoimmat, joskin melko hyvät keskiarvot tulivat seuraavissa väittämissä:

- Koulussamme on järjestetty tasapuolisesti kaikille mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen. (ka 2,82)
- Olen saanut riittävästi tietoa opetussuunnitelmauudistuksesta. (ka 2,93)
- Työyhteisömme noudattaa hyvin yhteisesti sovittuja asioita. (ka 2,92)
- Toivoisin lisää verkostoitumista muiden koulujen ohjaajien ja avustajien kesken. (ka 3)

3.2 Ohjaajakyselyn vastausten analysointia

Ammatillinen yhteistyö ja ilmapiiri

Yhteistyö tuntuu sujuvan pääosin hyvin koulun eri toimijoiden ja ohjaajien/avustajien välillä.. Kouluiilla voidaan kuitenkin panostaa vielä ohjaajien/avustajien ja opettajien väliseen yhteistyöhön. Samoin koko henkilöstön kesken tehtävää yhteistyötä voidaan kehittää edelleen.

Ammatillinen yhteistyö ja ilmapiirin tukeminen

Tuki ja kannustus on ohjaajien/avustajien kesken laajaa. Sen sijaa esimiesten ja ohjaajien/avustajien välinen tuki ja kannustus kaipaa puolin ja toisin vielä kohennusta. On hieno havaita, että ohjaajat ja avustajat ovat aktiivisesti mukana koko työyhteisön ilmapiirin ylläpitämisessä. Ohjaajien/avustajien verkostoitumista koko kaupungin tasolla voisi myös kehittää.

Ammatillisen osaamisen, aloitteellisuuden ja vastuunottamisen hyödyntäminen

Ohjaajat ja avustajat voivat käyttää työssään hyvin erityisosaamistaan. Hyvä! Opettajille on tarjolla erinomaisen paljon koulutusta. Koulutusta on melko vähän tarjolla pelkästään ohjaajille/avustajille, tämä asia kaipaa kohennusta. Ops-prosessi on ollut aika paljon opettajien prosessi, ohjaajat/avustajat ovat olleet käytännön syistä hieman sivussa tästä. Heille voisikin suunnata opsin uudistukseen liittyvää koulutusta.

Vaikuttaminen

Melko suuri osa ohjaajista ja avustajista kokee, etteivät voi vaikuttaa koulunsa toimintaan. Monet tekevät yhdistelmätyötä, eli ovat töissä sekä koululla että iltapäivätoiminnassa. Työ on kiireistä ja paikasta toiseen menemistä. Moni vastaajista on kuitenkin halukas antamaan omaa työpanostaan koulun yhteisiin asioihin.

Koulun toimintatavat ja tukipalvelut

Kehityskeskusteluasia kaipaa kohennusta kouluilla. Ohjaajat pitävät kehityskeskusteluita hyödyllisinä, mutta osa ohjaajista ei ole päässyt säännöllisesti keskustelemaan esimiehensä kanssa. Ohjaajat näkevät yhteissuunnittelutilanteet hyödyllisinä ja valtaosan mielestä ne sujuvat hyvin. Ohjaajien/avustajien välinen vertaistuki koetaan tärkeäksi.

5. Avoin kysymys

5.1 Opettajat ja koulunkäynninohjaajat/henkilökohtaiset avustajat

Opettajilla ja ohjaajilla/avustajilla oli mahdollisuus vastata seuraavaan avoimeen kysymykseen:

Kehittämisideat ja palautteet

Kehittämisideat ja palaute kiinnostavat esimiestäsi ja Seinäjoen opetustoimea. Sinulla on nyt mahdollisuus syventää antamiasi vastauksia.

Avoimeen kysymykseen vastasi 43 opettajaa 317:sta. Ohjaajista/avustajista avoimeen kysymykseen vastasi vain 19 henkilöä. (Vastaajien kokonaismäärä oli 92.) Vastaajien määrät voisivat olla paljon suurempia.

Opettajat:

A) **Opetussuunnitelmauudistus** on aiheuttanut paljon työtä ja keskustelua kouluilla. Itse uudistukseen suhtaudutaan positiivisesti, mutta työmäärä on kasvanut.

B) Avoimista vastauksista käy myös ilmi **toive arkiseen perustyöhön**. Projekteja ja uudistuksia on ollut runsaasti ja tämä tuntuu väsyttävän opettajia.

Ohjaajat:

Vastauksia antoi vain 19 ohjaajaa ja ne sisälsivät erityyppistä palautetta ja kehittämisideoita.

Toivottavasti tämä kooste herättää ajatuksia ja saa uutta ideointia aikaiseksi.

Margit Orrenmaa, rehtori ja laatu- ja arviointivastaava
Tanelinrannan koulu
margit.orrnmaa@seinajoki.fi